

MED FAR OG MOR TIL DANMARK

Allerede fra begyndelsen af 1970'erne begyndte fremmedarbejderne at tage deres familier med til Danmark. Det gav nye udfordringer både i form af boligforhold og ikke mindst skolegang.

Ifølge dansk lov skal alle børn mellem 7 og 16 år modtage undervisning. Det betød, at alle børn, der opholdt sig mere end 6 måneder i Danmark, skulle indmeldes i en skole. Problemet var imidlertid, at fremmedarbejdernes børn på grund af sprogforskellen havde brug for hjælp til at kunne deltage i undervisningen.

Foto: Uwe Bødewadt.

Modtageklasser

I 1970 blev det bestemt, at fremmedsprogede elever skulle modtage danskundervisning for at kunne følge med i de almindelige skoleklasser. Undervisningen skulle være begrænset – normalt til højst 4 måneder – og foregå i såkaldte modtage- eller indslusningsklasser, hvor børnene blev undervist i dansk og en række andre fag. Undervisningen kunne også foregå som eneundervisning 4-6 timer om ugen.

I København blev den første modtageklasse oprettet i januar 1972. Erfaringer i 1973 viste, at de yngste elever normalt gik $\frac{3}{4}$ år i modtageklasse, mens ældre elever gik dér i over et år.

I juni 1974 fandtes ifølge Fremmedarbejderbladet 18 modtageklasser alene i København. Her gik børnene tre timer om dagen, indtil de kunne dansk nok til at kunne klare sig på deres passende klassetrin.

For at indsluse dem i skolesystemet modtog børnene samtidigt undervisning i den klasse, de senere skulle ind i bl.a. i idræt og formning. Senere kunne børnene modtage støttetimer, selvom de ikke længere gik i modtageklasserne.

Modersmålsundervisning

I februar 1972 bestemte København kommune følgende:

"I kvarterer med mange fremmedsprogede elever af samme nationalitet vil kontoret søge at placere en lærer, der kan give enkelte ugentlige timer på modersmålet, og som samtidig kan fungere som kontaktperson til hjemmet".

Fra 1976 blev det pålagt kommunerne at tilbyde modersmålsundervisning i kommunen, hvis der var 12 elever med samme sprog, eller indenfor amtet.

Formålet med at undervise i børnenes modersmål var til dels at vedligeholde og udvikle børnenes sprog og forhold til hjemlandet, men også ifølge §12 for *"at deres eventuelle tilbagevenden til hjemlandet kan lattes"*.

Idéen med modersmålsundervisningen, der bestod af 3-5 ugentlige timers undervisning i sprog, historie, geografi m.v., byggede således som udgangspunkt på idéen om, at børnenes ophold var midlertidigt.

Den svære skolegang

Indretningen af skolegang for fremmedsprogede børn var ikke problemfri.

I Odense diskuterede man ved årsskiftet 1973/74 en sag om særundervisning til fire tyrkiske piger, hvis forældre var bekymrede for at udsætte deres døtre for det danske frisind, og derfor ikke ville lade dem gå i skole. Selvom der blev udarbejdet en ordning om særundervisning, var meningerne i byrådet delte.

Et af byrådsmedlemmerne udtalte til Fremmedarbejderbladet i april 1974:

"Jeg mener ikke, at vi skal presse vores kultur ned over hovedet på disse piger. Hvem siger, at de bliver i Danmark, og hvis de ikke gør det, hvilken gavn har de så af at kunne dansk, når de går nede i bjergene".

Modargumentet, der gang på gang optrådte i debatten om de fremmedsprogede børns skolegang, var, at uanset opholdets midlertidighed, ville børnene være stillet ringere end deres jævnaldrende kammerater både i deres hjemland og i Danmark, hvis de ikke modtog undervisning. Opfattelsen af det midlertidige ophold og splittelsen i hensigten med skolegang betød imidlertid, at indretningen af skolegang til fremmedarbejdernes børn indtil 1976 var temmelig pragmatisk og mere eller mindre op til de enkelte kommuner.

Foto: Uwe
Bødewadt.